

1. Εσωτερικές σελίδες από «Μπλε βιβλία» (περ. 1906 - 08), οδηγούς για τις εργάτριες του σεξ

2. Εργάτριες του σεξ σε παράταξη στη συνοικία Γιοσιούρα του Τόκιο, περίπου το 1910

3. Φρέντερικ Παρκ και Ερνεστ Μπούλτον, αλλιώς Φάνι και Στέλλα (1870). Οι δυο τους ήταν ομοφυλόφιλοι και παρενδυσίες και συνελήφθησαν το 1870 με την κατηγορία της διάπραξης σοδομισμού

ΕΚΔΟΣΗ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΧΑΙΕΣ ΕΤΑΙΡΕΣ ΣΤΑ «ΠΛΟΙΑ

ΑΘΕΑΤΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΟΡΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ «ΕΤΑΙΡΕΣ, ΙΕΡΟΔΟΥΛΕΣ ΚΑΙ ΠΟΡΝΕΣ» ΤΗΣ ΚΕΪΤ ΛΙΣΤΕΡ, ΠΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΠΟΝ

ΤΗΣ ΜΑΙΡΗΣ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

οιο είναι το αόρατο αλλά υπαρκτό νήμα που συνδέει το διάσημο ιταλικό γλυκό τιραμισού με τη λύκαινα που βύζαξε τους ιδρυτές της Ρώμης Ρώμο και Ρωμύλο; Και πώς συνδέονται με το πρώτο κτίριο που φωταγωγήθηκε με ηλεκτρικό ρεύμα στο Παρίσι το 1889, το μοντέλο που πόζαρε για το σπουδαίο ζωγραφικό έργο του Τιτσιάνο, την Αφροδίτη του Ουρμπίνο, την μπανιέρα που αγόρασε σε δημοπρασία ο Σαλβαντόρ Νταλί έναντι 100.000 φράγκων κι εγκατέστησε στη σουίτα του ξενοδοχείου Μερρίς στο Παρίσι και τη Σι Γιανγκ, αρχηγό του Στόλου της Κόκκινης Σημαίας, μιας τεράστιας και άρτια οργανωμένης πειρατικής επιχειρήσεως στην Κίνα των αρχών του 19ου αιώνα;

Η σεξουαλική εργασία είναι η απάντηση. Ενα επάγγελμα που συνδέεται με έναν μύθο, καθώς έχει χαρακτηριστεί ως το αρχαιότερο του κόσμου. Κι αυτός ο μύθος καταρρίπτεται, την ώρα που ενδιαφέρουσες κι αθέατες στο ευρύ κοινό πτυχές της πορνείας σε διαφορετικές εποχές βρίσκουν τη θέση τους στις σελίδες του νέου βιβλίου της διδάσκουσας στη Σχολή Τεχνών και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Λιντς Τρίνιτι και ερευνήτριας σε θέματα σεξουαλικής εργασίας, Κέιτ Λίστερ «Εταίρες, ιερόδουλες και πόρνες – Ιστορία του αγοραίου έρωτα». Το πλούσια εικονογραφημένο με αρχαιακό υλικό βιβλίο,

σε μετάφραση Ηλία Μαγκλίνη, κυκλοφορεί τη Δευτέρα από τις εκδόσεις Καπόν. «Αυτό το βιβλίο σάς προσκαλεί να κινηθείτε πέρα και πίσω από τις επικεφαλίδες, τον εύκολο εντυπωσιασμό και τα στερεότυπα της εργασίας στο σεξ και να γνωρίσετε τους ανθρώπους που έχουν βγάλει τα προς το ζην προσφέροντας σεξουαλικές υπηρεσίες. Ονόματα, φωτογραφίες και ιστορικά ντοκουμέντα έχουν τοποθετηθεί δίπλα στις ιστορίες της κάθε “πόρνης, καριόλας και εταίρας” από όλο τον κόσμο για να φέρουν κοντά ξεχασμένα πρόσωπα, ονόματα και ζωές που έζησαν στη σκιά» σημειώνει η συγγραφέας στην εισαγωγή του βιβλίου της, πριν ξεκινήσει την περιήγηση στις μυριάδες, όπως λέει, εκδοχές της εργασίας στο σεξ ανά τον κόσμο και ανά εποχές: από τις πόρνες στους ναούς της Βαβυλώνας και τις θρυλικές εταίρες της αρχαίας Ελλάδας έως τα αγόρια που αναζητούσαν ερωτικούς συντρόφους στα Μόλι Χάουζ του Λονδίνου την εποχή του βασιλιά Γεωργίου και τα κορίτσια στα «πλοία των λουλουδιών» της Κίνας.

Είναι λοιπόν η σεξουαλική εργασία το αρχαιότερο επάγγελμα του κόσμου; «Αυτό δεν είναι αλήθεια» γράφει η Κέιτ Λίστερ. «Σε κουλτούρες χωρίς χρήματα δεν υπήρχαν καθόλου επαγγέλματα και ενδείξεις πορνείας παρότι ισχύει το σκεπτικό πως το σεξ υπήρξε ανέκαθεν ένα χρήσιμο αγαθό» συνεχίζει και αποδίδει τη δημιουργία του μύθου στον Ράντγιαντ Κίπλινγκ και στην εναρκτήρια φράση του διηγήματός του «Στα τείχη

info

Κέιτ Λίστερ «Εταίρες, ιερόδουλες και πόρνες – Ιστορία του αγοραίου έρωτα» σε μετάφραση Ηλιά Μαγκλίνη. Κυκλοφορεί τη Δευτέρα από τις εκδόσεις Καπόν. Σελ. 256. Τιμή: 30 ευρώ

ΤΩΝ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ»

της πόλης» (1898) «Η Λαλούν είναι μέλος του αρχαιότερου επαγγέλματος στον κόσμο».

Εταίρα δεν σημαίνει παρά τη σύντροφο του άνδρα, το θηλυκό δηλαδή του εταίρου, του συμπολεμιστή. Η Φρόνη και οι μύθοι που την ακολουθούν – ότι αποτέλεσε το μοντέλο για την αριστουργηματική Κνιδία Αφροδίτη του Πραξιτέλη, αλλά κι ότι είχε κερδίσει τόσα χρήματα ώστε προσφέρθηκε να ξαναχτίσει τα γκρεμισμένα από τον Μέγα Αλέξανδρο τείχη της Θίβας, προσφορά που δεν έγινε δεκτή λόγω του όρου να αναφέρεται το όνομά της επί των τειχών – μας μεταφέρουν στον κόσμο της σεξουαλικής εργασίας στην κλασική αρχαιότητα. Εκεί όπου όλα γίνονταν νόμιμα, οι εταίρες φορολογούνταν, όπου γεννήθηκε η λέξη πόρνη, από το ρήμα πέρνημι που σημαίνει πουλώ και που η σεξουαλική εργασία δεν θεωρούνταν εγγενώς λάθος. Σε αντίθεση με την αρχαία Ρώμη όπου θεωρούνταν επαίσχυντη και οι εργάτριες του σεξ χαρακτηρίζονταν νομικά ως άτιμες, δηλαδή χωρίς τιμή, αλλά δεν διώκονταν κοινωνικά.

Κι όμως η σεξουαλική εργασία έπαιξε ρόλο ακόμη και στον μύθο της δημιουργίας της Ρώμης. Η πόλη φημιολογείται ότι ιδρύθηκε από τους διδύμους Ρώμο και Ρωμύλο, που τους θύλασε μια λύκαινα. Μια άλλη εκδοχή του μύθου θέλει να υιοθετήθηκαν από μια γυναίκα, την Ακκα Λαρεντία, σύζυγο βοσκού ή ερωμένη του Ηρακλή ή εταίρα, που στη ρωμαϊκή

αργκό αποκαλούνταν lupa, που σημαίνει λύκαινα. Και δεν είναι διόλου απίθανο η λύκαινα και η Ακκα να ήταν το ίδιο πρόσωπο. Ας μην ξεχνάμε άλλωστε ότι και το περίφημο πορνείο της Πομπηίας – με τις άσεμνου περιεχομένου τοιχογραφίες και χαραγμένα τα ονόματα των εργαζομένων στους τοίχους, ανδρών και γυναικών – ονομαζόταν lupanar, δηλαδή φωλιά του λύκου.

Ιδιότυπος μάρτυρας της σεξουαλικής εργασίας στην Ιταλία της Αναγέννησης μια μικρή γέφυρα στη Βενετία στη σκιά της εκκλησίας του Σαν Κασιάνο: η πόντε ντέλε Τέτε ή επί το ελληνικότερον «Βυζογέφυρα», στην οποία οι πόρνες του 16ου αι. αποκάλυπταν τα στήθη τους για να προσελκύσουν πελάτες και να συμβάλουν στην εξάλειψη της ομοφυλοφιλίας. Λίγο νωρίτερα ο νόμος στη Φλωρεντία επέβαλε οι μετρέσες να φορούν κουδούνια στο κεφάλι, γάντια και ψηλές πλατφόρμες. Στη Μάντοβα και την Πάρμα ήταν υποχρεωτικός ο λευκός μανδύας και στο Μιλάνο ο μαύρος. Και οι ποινές για παράβαση των νόμων μπορεί να ήταν από πρόστιμο και παραμονή στη φυλακή για ένα βράδυ έως την περιφορά της παραβάτιδος γυμνής στους δρόμους της πόλης με τον όκλο να της εκσφενδονίζει σάπιες τροφές.

ΤΟ ΤΙΡΑΜΙΣΟΥ. Ο έρωτας – ακόμη και ο επί πληρωμή – περνάει από το στομάχι και οι ματρόνες για να κρατούν ικανοποιημέ-

νους τους πελάτες τους όχι μόνο επινόσαν το εμβληματικό τираμισού – ώστε να ανεβαίνουν στα μπορντέλα τα φθίνοντα επίπεδα ενέργειας των πελατών – αλλά και η σάλτσα πουτανέσκα, που σημαίνει η «σάλτσα μαγειρεμένη με τον τρόπο της πουτάνας».

Πορνεία, όμως, δεν σήμαινε μόνο εξαθλίωση και περιθωριοποίηση. Υπήρχαν και οι διαπρεπείς προσωπικότητες όπως η Αντζελα ντελ Μόρο που απαθανάτιστηκε στο έργο του Τιτσιάνο «Αφροδίτη του Ουρμπίνο» ή Ιμπέρια Κονιάτι, η πρώτη διάσημη πόρνη της Ιταλίας, πελάτης της οποίας ήταν ο Ραφαήλ, ενώ στη Γαλλία ο Φραγκίσκος Α΄ ήταν ο πρώτος που καθιέρωσε θεσμικά τις ερωμένες του. Για τα επόμενα 200 χρόνια όποιος ευρωπαίος βασιλιάς δεν διέθετε μετρέσα λογιζόταν ως περιέργος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο Φρειδερίκος Α΄ της Πρωσίας, ο οποίος όντας ερωτευμένος με τη σύζυγό του, δέχτηκε πιέσεις έως ότου ανέθεσε τον ρόλο της μετρέσας σε μία γυναίκα χωρίς ποτέ να κάνει σεξ μαζί της.

Στο μεταξύ στο Λονδίνο του 18ου αι., όπου υπάρχουν αναφορές για 30.000 εκδιδόμενες γυναίκες, ανθούσαν και τα Μόλι Χάουζ, τα οποία δεν ήταν οίκοι ανοχής, αλλά χώροι όπου οι ομοφυλόφιλοι μπορούσαν να συναντηθούν και να κάνουν σεξ, χωρίς να λείπουν και οι επαγγελματίες του είδους. Βρέθηκαν στο στόχαστρο της Λέσχης για τη Μεταρρύθμιση των Ηθών (σωματείο που διοικούσαν από πολιτικούς και θρησκευτικούς ηγέτες) που έστειλε στο ικρίωμα πολλούς θαμώνες των σπιτιών αυτών καθώς ο σοδομισμός ήταν θανάσιμο αδίκημα στην Αγγλία έως το 1861.

Στην άλλη άκρη του πλανήτη, στην Κίνα, η μόνη πόρνη που διοίκησε ως βασίλισσα και έγινε αυτοκράτειρα ήταν η πανέμορφη και ταλαντούχα στον χορό Ζάο Φεϊγιάν (1ος αι. π.Χ.). Η βασίλισσα των πειρατών Σι Γινγκ, ηγέτιδα του Στόλου της Κόκκινης Σημαίας στις αρχές του 19ου αι., είχε υπό την εποπτεία της 70.000 πειρατές και 1.200 πλεούμενα, αλλά είχε ξεκινήσει από τα πλωτά μπορντέλα, τα πλοία των λουλουδιών, που οι ξένοι αποκαλούσαν πλοία της αγάπης, ενώ γενικά στη χώρα που οι γυναίκες είχαν ελάχιστες ελευθερίες – αν επιζούσαν στη βρεφική ηλικία και δεν κατέληγαν νεκρές για να μην επιβαρύνουν οικονομικά την οικογένεια – οι πόρνες μορφώνονταν και συμμετείχαν στη δημόσια σφαίρα.

Στην Αμερική πάλι μπορούσαν να κερδίζουν τετραπλάσια χρήματα από μια εργάτρια – μια μέση τιμή ήταν λιγότερο από ένα δολάριο, ενώ σε έναν πολυτελή οίκο ανοχής η τιμή μπορεί να έφτανε και τα 10 δολάρια – και ειδικά εκείνες που εργαζόνταν σε μεθοριακές κοινότητες είχαν το προσωνύμιο «κουτσουλισμένα περιστέρια».

Στις αρχές του 20ού αι. τα νόμιμα πορνεία στο Παρίσι ήταν γνωστά ως σφαγεία και στο γκέι μπορντέλο Οτέλ Μαρινί μπορούσε κάποιος να συναντήσει τον Μαρσέλ Προυστ. Λίγες δεκαετίες αργότερα ωστόσο η εποχή του πολυτελούς μπορντέλου Σαμπανέ – στέκι του φιλήδονου βασιλιά Εδουάρδου Ζ΄, αλλά και των Κάρι Γκραντ, Χάμφρεϊ Μπόγκαρντ και Μεί Γουέστ με τους πίνακες του Τουλούζ Λοτρέκ, τα επίχρυσα ρολόγια και τα βενετσιάνικα γυαλικά – είχε παρέλθει. Η χάλκινη μπανιέρα του Εδουάρδου κατέληξε μετά από δημοπρασία στη σουίτα του Σαλβαντόρ Νταλί.

Στο δημοσίευμα - πρόγευση του βιβλίου επιλέξαμε ιστορίες που να ερεθίζουν το ενδιαφέρον του αναγνώστη, από την έρευνα όμως της συγγραφώς δεν λείπουν και τα κοινωνιολογικά δεδομένα στα οποία αποτυπώνεται το πώς αντιμετωπιζόταν σε νομικό και ηθικό πλαίσιο η πορνεία σε κάθε εποχή και καταγράφεται η προσπάθεια να διατηρηθεί η ισορροπία ανάμεσα στις ανάγκες που επέβαλαν την ύπαρξη εργατριών του σεξ και τις πεποιθήσεις της εκάστοτε κοινωνίας. Σταθερή δε, σχεδόν σε όλες τις εποχές, ήταν η δίωξη των εργαζομένων και όχι των πελατών.

Χαρακτηριστικά περιστατικά που κέρδισαν μια θέση σε πηγές και διανθίζουν την αφήγηση και δημιουργούν στον αναγνώστη την εντύπωση ότι προσεγγίζει τους πρωταγωνιστές και τους γνωρίζει καλύτερα. Σε αυτή την αίσθηση συμβάλλει το γεγονός ότι κάθε κεφάλαιο ξεκινά με ένα σχεδόν κινηματογραφικά αποδοσμένο περιστατικό, όπου οι εργάτες του σεξ έχουν όνομα και υπόσταση. Στην πορεία όμως αποδεικνύεται πως δεν έχει καταγραφεί η φωνή τους, παρά μόνο οι ιστορίες στις οποίες συμμετέχουν. Αντιθέτως η εικόνα τους παρουσιάζεται δυναμικά μέσα τα 500 στιγμιότυπα που πλαισιώνουν την έκδοση και συνοδεύονται με «ζουμερές» ως προς τις πληροφορίες τους λεζάντες. Σε κάθε περίπτωση είναι μια συνοπτική, γοητευτικά γραμμένη και ενδιαφέρουσα «ιστορία του αγοραίου έρωτα», που διαβάζεται απνευστί και σε προκαλεί να επιστρέψεις πολλές φορές στις σελίδες της.